

In de openstelling van Nederland en de Nederlandse economie is het (openbaar) vervoerssysteem een belangrijke factor en een potentieel knelpunt. In een anderhalvemetersamenleving is de capaciteit van het mobiliteitssysteem beperkt (onder de huidige maatregelen opereert het OV op een beschikbare capaciteit van ongeveer 25% van het oude niveau). Als gevolg van de Coronamaatregelen is de vraag naar mobiliteit fors gedaald (-40% wegverkeer, -85% OV, -5% vrachtverkeer), maar bij verdere openstelling zal deze snel toenemen. Een toenemende verkeersomvang binnen een beperkt systeem leidt snel tot congestie; in het zwaarste scenario kunnen de files met 488% toenemen.

Met het oog op het bovenstaande is het belangrijk te borgen dat verdere openstelling stapsgewijs en gecontroleerd plaatsvindt. Daarnaast gelden er verschillende basisregels om de gezondheidsrisico's zoveel mogelijk te beperken:

- Beperk mobiliteit zo veel mogelijk
- Reis niet onnodig: werk vanuit huis en zeker het OV is niet bedoeld voor uitjes
- Blijf lokaal
- Moet je toch de deur uit: wandel of pak de fiets en vermijd het gebruik van het OV of de auto indien mogelijk
- Vermijd drukte en te allen tijde de spits als je daar niet hoort

De basisregels zijn en worden vertaald naar verschillende maatregelen en goed uitvoerbare afspraken met betrekking tot mobiliteit, onder anderen met het onderwijs, koepels en publieke werkgevers. **PM verwijzing naar teksten over batches?**

Ten aanzien van het openbaar vervoer zijn we tot de conclusie gekomen dat als de bussen en treinen straks weer voller raken anderhalve meter afstand niet langer altijd haalbaar zal zijn. Op stations, perrons en bij haltes blijft anderhalve meter afstand de norm. Maar in trein, bus, tram en metro is dat niet realistisch. Ook het Outbreak Management Team en de OV-bedrijven wijzen hier op. Om de kans op besmetting en verspreiding van het coronavirus via het OV te minimaliseren hebben we vandaag de volgende besluiten genomen:

1. We zetten de komende maanden maximaal in op het spreiden, het uitsmeren van vervoersstromen over de dag. Dat betekent dat we met het onderwijs afspreken dat scholieren en studenten zo min mogelijk gebruik maken van het openbaar vervoer, en sowieso niet tijdens de spits. Met de sectoren die open gaan maken we afspraken over aangepaste openingstijden. Daarnaast is de overheid ook zelf een grote werkgever. Thuiswerken blijft de komende maanden bij het Rijk het devies. We gaan ervan uit dat andere werkgevers, groot en klein, deze lijn volgen.
2. OV-bedrijven vragen we daarom de dienstregeling weer op het normale niveau te brengen. De komende weken laten vervoerders, stap voor stap, steeds meer treinen, bussen, trams en metro's rijden. Uiterlijk 1 juni is de dienstregeling van de spoorwegen en het stads- en streekvervoer weer op het oude niveau.
3. OV-bedrijven gaan hun materieel zo inrichten dat van alle zit- en staanplaatsen straks grofweg de helft beschikbaar is voor reizigers. Hiermee kan naar verwachting circa 40% van de oorspronkelijke capaciteit geboden worden. Op die manier kunnen reizigers gepaste afstand houden, al zal dat dus niet altijd anderhalve meter zijn. Ook dit moet 1 juni gereed zijn.
4. Omdat anderhalve meter afstand in trein, bus en metro niet altijd haalbaar is hebben we – mede op basis van de inzichten vanuit het OMT en RIVM – besloten dat in het OV het dragen van neus- en mondbedekking per 1 juni verplicht zal zijn. Dit geldt voor zowel reizigers als OV-personeel.
  - Het gaat hier niet om professionele mondkapjes – die blijven voor de zorg.
  - In het OV gebruiken we de zogenoemde 'community masks', vormen van neus- en mondbedekking die mensen eventueel ook zelf kunnen maken. Deze kapjes bieden geen 100% bescherming, maar verkleinen wel het risico dat iemand met het coronavirus andere passagiers of OV-personeel besmet.
  - Tot 1 juni is het dragen van neus- en mondbedekking in het OV een advies; vanaf 1 juni een verplichting. Vanaf dat moment kunnen er ook boetes worden uitgedeeld, al zal het toezicht en de handhaving zich vooral richten op het goede gesprek.
  - Conducteurs en controleurs krijgen naast de mond- en neusbedekking ook spatschermen. En boa's in het OV worden – net als de politie – uitgerust met

professionele maskers. Deze maskers zijn bedoeld als extra bescherming bij incidenten.

5. OV-personeel met klachten kunnen zich laten testen. Hiervoor zijn voldoende testen beschikbaar.
6. Lokaal maatwerk vormt het sluitstuk van onze aanpak voor het OV. Is lijn 23 altijd heel druk? Of gaat in de gemeente over een tijdje een publiektrekker weer open? Dan moet daar misschien iets extra's worden geregeld. Dit moet op lokaal niveau, door de gemeente en de plaatselijke vervoerder, worden opgelost.
7. Voor OV-bedrijven komt er een financieel steunpakket, aanvullend op de al bestaande regelingen. Continuïteit van deze vitale sector is belangrijk. De afgelopen weken hebben vervoerders Nederland draaiend gehouden; zorgmedewerkers naar hun werk vervoerd. Het aantal reizigers is sterk gedaald; en daarmee ook de inkomsten. Bovendien zal het nog een tijd duren voordat alles weer normaal is. Samen met de Minister van Financiën wordt daarom aan financiële steun voor de vervoerders gewerkt.

De maatregelen en afspraken zullen zich in de praktijk moeten bewijzen. Iedereen is gebaat bij een veilig en goedwerkend vervoersysteem, dus naleving van de basisregels en afspraken is het uitgangspunt. Een strakke monitoring wordt ingericht om knelpunten te signaleren en zo nodig maatregelen te treffen.